

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/publikacje/ksiazki-wroclaw/33475,Sluzba-Bezpieczenstwa-na-ziemi-lwoweckiej-1957-1990.html>
25.04.2024, 20:03

Służba Bezpieczeństwa na ziemi lwóweckiej (1957-1990)

Robert Klementowski, Służba Bezpieczeństwa na ziemi lwóweckiej (1957-1990), Wrocław 2009, 295 s.

„Zasadniczym celem opracowania jest przedstawienie struktury oraz obsady pionu bezpieczeństwa we Lwówku Śląskim. Temu zagadnieniu poświęcona została pierwsza część pracy. Omówiono w niej przemiany i sposób organizacji jednostki SB na szczeblu powiatu i rejonu w dwóch okresach: 1957-1975 i 1975-1990. Odpowiednio dla tych przedziałów czasowych przedstawiono zatrudnionych wówczas pracowników, ukazując ich sylwetki, drogę służbową i oceny przełożonych. Wskazano także sposób zabezpieczenia operacyjnego tego terenu między likwidacją powiatów w 1975, a powstaniem RUSW we Lwówku w 1986 r.

Część druga pracy poświęcona została działalności SB w okresie 1957-1975. Jako kryterium organizacji tekstu przyjęto zagadnienia problemowe, poczynając od uwag ogólnych, zwalczania „prawicy”, po kwestie bardziej szczegółowe, dotyczące przede wszystkim represji wobec Kościoła katolickiego i innych wyznań, zabezpieczenia gospodarki oraz działalności kontrwywiadowczej. Każdy z tych podrozdziałów jest z kolei zapisem podejmowanych przez pracowników referatu SB różnego rodzaju działań - zabezpieczających, wyjaśniających, operacyjnych. W ten sposób pokazana została aktywność pracowników resortu, najczęściej niedostrzegalna dla przeciętnego obywatela. Przyjęcie takiej konstrukcji pracy powoduje jednocześnie, że nie należy traktować niniejszej książki jako historii powiatu lwóweckiego po 1957 r., ani tym bardziej jako dziejów oporu społecznego na tym terenie. Wykraczałoby to poza zakreślone tytułem ramy pracy.

Część drugą poprzedza rozdział, poświęcony narzędziom pracy SB - poczynając od omówienia zasad prowadzenia spraw operacyjnych, kończąc na omówieniu osobowych źródeł informacji. Dokonując charakterystyki tajnych współpracowników SB (dalej TW) zdecydowano się na nieujawnianie ich nazwisk, wskazując jedynie dane dotyczące miejsca pracy, zadań, jakie mieli wykonywać oraz okresu współpracy. Nie wyodrębniono przy tym rozdziału dotyczącego agentury po 1975 r. (za wyjątkiem opisu lokali kontaktowych), włączając jej charakterystyki do części opisującej działania SB w tym właśnie okresie (1975-1990). (...)

Część trzecia monografii, mimo że obejmująca 16 lat historii ziemi lwóweckiej, odbiega w swej objętości od opisu okresu 1957-1975.

W ostatniej, czwartej części pracy dokonano próby podsumowania funkcjonowania aparatu bezpieczeństwa w powiecie i rejonie lwóweckim. Przedstawiono w niej ogólne charakterystyki funkcjonariuszy SB, tajnych współpracowników, miejsce organów bezpieczeństwa w lokalnym systemie władzy i w końcu wnioski z analizy działań operacyjnych prowadzonych na tym terenie.

Podstawą źródłową pracy są materiały wytworzone przez aparat bezpieczeństwa szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, a więc sprawozdania z działalności referatu SB, teczki osobowe funkcjonariuszy, tajnych współpracowników, materiały operacyjne, śledcze, karno-administracyjne, administracyjne, zgromadzone w archiwum IPN”.

Fragment „Wprowadzenia”

